

**higher education
& training**

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NATIONALE SERTIFIKAAT

KOSTE- EN BESTUURSREKENINGKUNDE N5

14 Oktober 2020

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 9 bladsye.

AFDELING A**VRAAG 1**

1.1	1.1.1	D		
	1.1.2	A		
	1.1.3	B		
	1.1.4	C		
	1.1.5	C		
	1.1.6	C		
	1.1.7	B		
	1.1.8	A		
	1.1.9	D		
	1.1.10	B		
	1.1.11	B		
	1.1.12	B		
	1.1.13	A		
	1.1.14	A		
	1.1.15	C		
	1.1.16	C		
	1.1.17	D		
	1.1.18	A		
	1.1.19	B		
	1.1.20	C		
			(20 × 2)	(40)
1.2	1.2.1	E		
	1.2.2	D		
	1.2.3	F		
	1.2.4	G		
	1.2.5	A		
			(5 × 2)	(10)
1.3	1.3.1	Buffervoorraad is voorraad wat voor hande gehou word ingeval nuwe voorraad nie betyds afgelewer word nie sodat dit gebruik kan word om te verseker dat produksie nie gestaak word nie.		
	1.3.2	Toegepaste vervaardigingsbokoste is die bokoste wat bereken word om te bepaal watter deel van die vervaardigingsbokoste reeds aan die produksieproses toegewys is.		
	1.3.3	In 'n stukloonstelsel word werkers betaal volgens die aantal eenhede wat hulle produseer.		
	1.3.4	Byvoordele is bedrae wat bykomend tot 'n basiese salaris betaal word, soos behuisingssubsidie, reistoelae, ensovoorts.		
	1.3.5	Finansiële state is state soos die produksiekostestaat, inkomstestaat en balansstaat.		
			(Enige 5 × 2)	(10)
				[60]
			TOTAAL AFDELING A:	60

AFDELING B**VRAAG 2**

- 2.1 2.1.1 Bestelpunt
- Maksimum gebruik × Maksimum besteltydperk✓
- $$= 2\,500✓ \times 3✓$$
- $$= 7\,500 \text{ tons}✓ \quad (4)$$
- 2.1.2 EBH (EOQ) =
- $$\frac{\sqrt{2 \times \text{jaarlikse verbruik} \times \text{bestelkoste}✓}}{\text{Houkoste}}$$
- $$= \frac{\sqrt{2✓ \times 100\,000✓ \times 20✓✓}}{11,50✓✓}$$
- $$= \sqrt{347\,826,08}✓$$
- $$= 589,76 \text{ ton}✓ \quad (9)$$
- 2.1.3 Maksimum voorraad
- Bestelpunt + EBH – (Minimum gebruik × Minimum bestelperiode)✓
- $$= 7\,500 + 589,76✓ - (1\,500 \times 1)✓$$
- $$= 8\,089,76 - 1\,500✓$$
- $$= 6\,589,76 \text{ ton}✓ \quad (5)$$

2.2

VOORRAADGROOTBOEKKAART VAN JAKARANDA VERVAARDIGERS

DATUM	ONTVANGSTE			UITREIKINGS			SALDO		
	EENHEDE	PRYS	TOTAAL	EENHEDE	PRYS	TOTAAL	EENHEDE	PRYS	TOTAAL
		R	R		R	R		R	R
1/09							280	18,00	✓5040,00
03/09	600	10	✓6 000				280 600	18,00 10,00	5 040 ✓6 000
09/09				210	18	✓3780	70 600	18,00 10, 00	✓1 260 6 000
12/09	900	15	13 500✓				70 600 900	18,00 10,00 15,00	1 260 6 000 ✓13500
15/09				70 130	18 10	✓1 260 ✓1 300	470 900	10,00 15,00	✓4 700 13 500
19/09	✓(800)	R15	✓(12 000)				470 100	10,00 15,00	4 700 ✓1 500
25/09				100	10	✓1 000	370 100	10,00 15,00	✓3 700 1 500
30/09	230	19	✓4 370				370 100 230	10,00 15,00 19, 00	3 700 1 500 ✓4 370
Waarde van sluitingsvoorraad volgens die EIEU-metode ✓									✓✓9 570

(20)
[38]

(20)

VRAAG 3

3.1	Normale betaling: (40 uur x R150)	✓✓✓ R6 000	
	Oortydbetaling: (6 uur x R150 x 1½)	✓✓✓ 1 350	
	Produksiebonus: (2 500 eenhede/100 eenhede) x R100	✓✓✓ 2 500	
	Bruto loon	✓✓ 9 850	
	Minus: Aftrekkings		
	Pensioenfonds	✓✓✓ (2 708,75)	
	Mediese bydrae	✓ (500)	
	Inkomstebelasting (9 850 – 2 708,75 = 7 141,25 x 18%)	✓✓✓ (1 285,43)	
	WVF (9 850 x 1%)	✓✓ (98,50)	
	Netto loon	✓✓✓ 5 257,32	(23)
3.2	$R500 \times 2 \checkmark\checkmark = R1\ 000 \checkmark$		(3)
3.3	$9\ 850 \times 1\% \checkmark\checkmark = R98,50 \checkmark$		(3)
3.4	$R2\ 708,75 \times 50\% \checkmark\checkmark = 1\ 354,37/38 \checkmark$		(3)

[32]

VRAAG 4

4.1

Dt		Grondstofkontrolerek			Kt
Saldo	a/b	✓382 000	Produksiekontrolere		✓1 925 000
Krediteurekontrolere		✓2 250 000	Saldo	k/o	✓1 160 000
Vervoer van aankope		✓453 000			000
		✓3 085 000			3 085 000
Saldo a/b		1 160 000			

(6)

4.2

Dt		Vervaardigingsbokostekontrolerek			Kt
Arbeidskontrolere (indirekte arbeid)		✓743 000	Produksiekontrolere		✓✓1 062 500
Huur: fabriek		✓845 000	Koste van verkope (onderverhaling)		✓✓1 913 500
Waardevermindering op aanleg		✓108 000			
Versekering: fabriek		✓960 000			
Onderhoud op aanleg		✓320 000			
		✓2 976 000			2 976 000

(10)

4.3

Dt		Produksiekontrolerek			Kt
Saldo	a/b	✓122 000	Afgewerkte goedere		✓✓4 247 500
Materiaalkontrolere		✓1 925 000	Saldo	k/o	✓112 000
Arbeidskontrolere		✓1 250 000			
Vervaardigingsbokoste		✓1 062 500			
		✓4 359 500			4 359 500
Saldo a/b		112 000			

(8)

4.4

Dt		Afgewerkte-goedere-rek			Kt	
Saldo Produksiekontrole	a/b	✓328 000	Koste van verkope Saldo	k/o	✓3 259 000	
		✓4 247 500			✓1 316 500	
		✓4 575 500			4 575 500	
Saldo a/b		1 316 500				

(5)

4.5

Dt		Koste-van-verkope-rek			Kt	
Afgewerkte goedere Vervaardigings- bokoste		✓3 259 000	Handelsrekening		✓5 172 500	
		✓1 913 500				
		✓5 172 500			5 172 500	

(4)
[33]

VRAAG 5

5.1 Balansstaat van Bargain Vervaardigers soos op 30 November 2019

	R	R
BATES		
NIEBEDRYFSBATES		✓3 000 000
Eiendom, aanleg, toerusting en voertuie	✓✓✓3 000 000	
BEDRYFSBATES		✓346 000
Voorraad	✓✓✓86 000	
Handelsrekening en ander ontvangbares	✓163 000	
Kontant en kontantekwivalente	✓✓✓97 000	
TOTALE BATES		✓3 346 000
EKWITEIT EN LASTE		✓3 205 000
Kapitaal	✓✓✓✓3 205 000	
VASTE SKULDE		✓90 000
Langtermynlening	✓90 000	
BEDRYFSLASTE		✓✓51 000
Handels- en ander krediteure	✓10 000	
Suid-Afrikaanse Inkomstediens	✓41 000	
TOTALE EKWITEIT EN LASTE		✓3 346 000

(25)

5.2 5.2.1 Begrote vervaardigingsbokoste ✓
Begrote direkte arbeid

$$= \frac{3\,420\,000}{228\,000} \checkmark$$

$$= R15 \text{ per direkte arbeid} \checkmark$$

5.2.2 Begrote vervaardigingsbokoste × $\frac{100}{1}$ ✓
Begrote direkte arbeidskoste

$$= \frac{3\,420\,000}{5\,510\,000} \times \frac{100}{1} \checkmark$$

$$= 62,06 \text{ of } 07\% \text{ per direkte arbeid} \checkmark$$

5.2.3 Begrote vervaardigingsbokoste ✓
Begrote direkte arbeid

$$= \frac{3\,420\,000}{38\,000} \checkmark$$

= R90 per eenheid geproduseer ✓

(3 × 4) (12)
[37]

TOTAAL AFDELING B: 140
GROOTTOTAAL: 200